

Rätten till land – Latinamerika

Rätten till land är en kärnfråga för ursprungsbefolkningar världen över.
I Latinamerika är ämnet högaktuellt. Globalisering och urbaniserings-
trend till trots – kampen om jorden kvarstår.

Den senaste tidens förändringar i Latinamerikas politiska landskap kan ofta spåras till landrättigheter och naturresurser. Många vill njuta frukten av kontinentens rika naturtillgångar. Territoriell äganderätt och möjlighet att bruka jorden är centrala punkter. Ursprungsbefolkningars rätt till självbestämmande över det land som var deras innan kolonialismen erkänns ofta i retoriken. Men sällan i praktiken. Traditionella samhällen ställs mot krav på ekonomisk tillväxt och organisationer på gräsrotsnivå mot ekonomiska jättar. Konflikten har många dimensioner.

Bland de mest kända rörelserna för landrättigheter i Latinamerika är MST som grundades i Brasilien. Organisationen har med åren vuxit och vunnit mark. Både genom att ockupera utvalda landområden och genom att bilda nya sammanlutningar över nationella gränser. I Venezuela, Uruguay, och Ecuador är rörelsen stark. Så även i Bolivia där MST har varit aktiv i kampen för att nationalisera naturgasen. Under de senaste årens politiska turbulens som lett till två presidenters avgång och seger för en tredje – ursprungskampen Evo Morales - har frågan om jordens resurser stått i centrum.

Kampen om jord är ofta ursprungsbefolkningars kamp. Stöd finns bland annat i ILO 169. Utöver det faktiska kravet på mark berör frågan om landrättigheter andliga och kulturella aspekter. Jorden har brukats på ett visst sätt i generationer och är en del av ett större sammanhang. "I den andinska världen har allt liv. En sten, bergen. Vi ber jorden om tillåtelse innan vi utvinner något", förklarar en Aymaraindian från nätverket CASSA som kämpar för att stärka ursprungsbefolkningen på den bolivianska högplatån. Andra understryker kolonialismen och den historiska aspekten. Som en fråga som samlar många andra. Så kan man förstå rätten till land och dess aktualitet i Latinamerika.

Ingrid Holmberg

CASSA - Comunidad Andina Suma Satawi – är ett nätverk på gräsrotsnivå som kämpar för att stärka den andinska ursprungsbefolkningens rättigheter. Organisationen har sitt fäste i El Alto, Bolivia.

ILO 169 – "The Indigenous and Tribal Peoples Convention" - trädde i kraft 1991 och erkänner ursprungsfolkens fulla sociala, kulturella och religiösa rätt. Även rätten till respekt för traditionella landområden hävdas. Bolivia är ett av de länder som, till skillnad från bland andra Sverige, har erkänt konventionen.

MST – Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra – är de jordlösa rörelse som grundades i Brasilien och arbetar för en radikaliserad jordreform.

SOME RIGHTS RESERVED

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.